

DEO OPT: MAX: AUSPICE ET DUCE,
DISSERTATIO PHILOLOGICA,

SELECTIORES
EXHIBENS

APHORISMOS

DE LINGVÆ HEBRÆÆ primis Aucto-
ribus ejusque authentia Divina, integritate,
& necessitate, tam ratione punctorum voca-
lium, quam accentuum, in codice sacro
Hebræo hodierno,

Quam

In Regiâ Academiâ Aboënsi,
Ex Suffragio Ampliss. Facult. Philosoph.
SUB PRÆSIDIO,
VIRI PRÆCLARISSIMI,
M. SIMONIS PAULINI,
Hebrææ & Græcæ Lingv. Profess: Ord.
Præceptoris & Promotoris semper su-
spiciendi.

Liberalis exercitii speciminisq; loco, publica
disquisitioni, modeste submitione

JOHANNES LINDEBERG/ HOLM:

In Auditorio Maximo,
Die 28 Martij Anno X^o 15070 vias, M.DC.LXXXV.

ABOÆ, Excusa à JOHANNE LAUR. WALLIE,
Regie Univ. ibid. Typogr.

S. R. M.^{tis}
CONSILIARIO,
NEC NON
COLLEGII REGIÆ CAMERÆ
PRÆSIDI
ILLUSTRISSIMO ET EXCELLEN-
TISSIMO DOMINO,

DN. CLAUDIO
FLEMING/

Libero BARONI de Libbelig/ Do-
mino in Hermanhori/ Boo/ Liung/
Tynninge & Aspenås/
&c.

DOMINO & PATRONO
suo Gratiissimo,

*Humilima animi veneracione
etatem suspiciendo,*

Años Salutem & Prospera quævis!

ILLUSTRISSIME BARO, DOMINE GRATIOSISSIME!

Is in oris, imprimisq;
ad hanc florentissi-
mam Musarum se-
dem, Illustre Tuum
quantopere celebretur Nomen,
colatur Virtus, extolleatur sapi-
entia, non eloqui possum. Supra
namque modum gestiunt, lætan-
tur, gratulantur sibi literæ, conti-
gisse aliquando Commilitonem,
qui multo splendore implevit hæc
Doctrinarum Palatia. Jam vero
tantis pro Deo & REGE oneribus
feren-

ferendis, ad plausu haud vulgari
triumphant, & vires cum habeas
pares, de ijs quoque sincerè gau-
dent. Nunc vero si Favoris par-
ticulam vel minimam, his tribue-
re digneris lineis, utiq; habebunt
quo inclarescent plurimum, quo-
niām, tam profunda prudentiæ
Civilis scientia clarum, inveniunt
Patronū: Scilicet, voluit Numen su-
premū extare excelsa ingenia, quæ
spem tractantium studia alant eri-
gantq;. Qvis enim magis infirmos
in negotio quo cūq; humaniter ex-
cipete, velit queatq;, quā qui idem
pertentavit? Quis nuper initiatos
Musarum servulos, hallucinantes
non raro, minusque congruè ad
delicatos animos nectare sapien-
tiæ altius imbutos, se se gerentes,
melioris consulere queat, quam

qui

qui ipse sit probè expertus : Ut
gutta cavar lapidem non vi sed
sæpè cadendo; sic acquiritur sci-
entia non vi sed sæpè legendō; In-
deque pedetentim , cautè, labo-
rīolè tamen, progrediendum in
calcanda aspera illa & spinosa sa-
tis prudentiæ via , quæ & in pro-
fundum illud veritatis puteum,
& ad editissimum Pindi culmen,
indefessum cultorem perducere
fertur. Quæcum felicissimè ipse
inviceris occupesque BARO Illu-
strissime, eò etiam tutius atq; sin-
gulari spe fretus, qualemcunque
hunc ingenii mei ferum Tuo Il-
lustrissimo NOMINI offerre ausus
sim, supplex orans, ut pro solito
gratioso affectu , quem iterum
atq; iterum erga omnes declarare
conveyisti, boni consulere yelis

&

& me studiaque mea promovere
digneris. Ego, cum de cætero nil
possum, Numen altissimum vo-
tis imploro calidissimis, velit Te
diu incolumem & undiquaque
beatum conservare, in Nestoris
usque annos, Deo, Patriæ, REGI in
Gloriam & insigne Commodum,
hujus Athenæi patrocinium atque
Tuorum splendorem, quod im-
pensè exoptas

TUÆ CELSITUDINIS

humilimus cultor

JOHANNES LINDEBERG.

Ad

Doctrinarum Philosophicarum varaque hu-
manitatis Elogio Praestantissimum
Virum Juvenem:

Dn. JOHANNEM LINDBERG,
Amicum ac Commilitonem
per dilectum:

JOANNES LINDBERGIUS,
per anagramma:

BINI REGIS ANNE DOLUS?

Elaboratio:

UT Regnum BINI REGIS regna-
tur iniquè,
Alterutri, credas, ANNE DOLUS
suberit?

Sic Soles binos mundus non tolle-
rat amplius:

Non datur ad VERUM currere
dupla via.

L. Mq.

ENEVALD. SVEN.

Q.G.A.SS.Theol.Duct.

P. P. P.

Is demum est altus animus, qui magna-
trum rerum gloria stimulatus, generosa
cupiditate pergit in Honestatis arcem.
Quo maxime nos ducunt quasi per gra-
dus, pietas, prudentia, justitia, fortitudo
atque temperantia.. Enimvero nosce
Deum verè non ex falsa persuatione
consummata est sapientia, & scire virtu-
tem illius, est claritas immortalitatis. Se-
quatur principale pectoris ornementum
Prudentia, veritatem amans, eloquens,
defendens; coalescit illa maxime ex con-
templationis vi & actionum Judicio. Ju-
stitia vero sociates validissimo vinculo
ligans humanam vitam munit expellitq;
metum injuria, avaritiam, ambitionem,
Iam fortitudo non tam exploratur in
urbium negotiis, publicisve bellorum pe-
riculis ; quam alias in privata vivendi
svavitate; qui fluxas res despicit, qui de-
corum tenet & amat, qui nec tentatio-
nibus externis, nec perturbationibus in-
ternis, nec fortunæ succumbit insultibus,
re vera inter heroicos est numerandus.
Scilicet pravitas temporum, quæ in-
de-

Defensio vigilat in perniciem mortaliū,
omnem lapidem movet ut noceat ho-
mini, cui ejusq; ad seculis opponenda, con-
stantia, virtutum omnium saluberrimum
ballatum. Accedat temperantia ornatum
vitæ servans in voluptatibus, in dolori-
bus, cum elegantiam in dictis & factis.
Talibus ingenii ditata Imperia, prorsus
ad miraculum orbis florent; Ab illis ve-
ro, qui crapula immersi continuo ca-
lent iater bacchi sordes, qui dissemi-
nant inter fratres odia, qui delationi-
bus, nugis anilibus, rixis, alterationi-
bus indies student, ab iis nihil quidem
magis vel parvi sperare possunt regna.
Ergo Virtutis cultores sequere in poste-
rum ut hactenus; malarum artium ar-
tifices, tanquam purgamenta urbium, vi-
ta & prorsus effuge: sic simpliciter Te
horeatur ille, qui Tuis studiis sincere
omnia fausta advoves.

D. ACHRELIUS.

VIRO - JUVENI

Cum à sacris tum ab Humanioribus literis
egregie instruuo.

DN. JOHANNI LINDEBERG/
Amico & Commilito meo, solertè
publicè h. t. differenti:

Sedula fucus Apis, cum Terris incubat astas,
Harei in astivis floribus & nitidis.
De cunctis carpens quod judicat utile Mellis,
Quod facit Hyblaum, solicito studio.
Haud secus, observans studiorum, colligit omne
Undique quod fructus expedit ad proprios.
Hæc in parte sibi Lindberg do munero
laudum;

Quod quares nisu docta reperta sophum.
Hinc inde agglomerans, qua radia longa la-
borum,

Artibus instructu exhibuere Viris.
Singula qua cæptas succedant alite dextro!
Des Deus & cæptis fata secunda tuis!

avbq; sediis gratabar

SIMON ZALPOL
Mer. & Log. Prof. Ord.
h. t. Fac. Phil. Dec.

AQ

Ad

Virum Juvenem Politissimum.

DN. JOHANNEM LINDBERG,

*τερφάνησις extempora*να*, in tera-
stichon co*α*eta:*

Non Te dulce merum, LINDBERG,
non improba Venus,

Otia nec vita desidiosa tenent:

Sed tenet aresSophics; qua sit, gratu-
lante Thalia,

Gorgones ut sis commadefactus
aquis;

Scilicet ore clues, quo Græcus & Ita-
lus, & quo

Primus Idumaeis notus Eberus
erat.

Qvam amico dedit affectu
ANDREAS WANOCHIUS,
Phil. Pract. & Hist. Prof.

πρὸς

Πρὸς τὸν ἐν ἡμῖν πᾶσιν σπερδὴν καὶ προφῆταν
μίαν, τῷ εἰ γεγεννάτων ἐλευθέρων,
ἔχοντας,

Κύριον Ἰ Ω ΑΝ Ν Η Ν Λινδεβεργι
Φίλον μη ἀγαπήσῃς.

Σύγχαρμα.

Οὐχὶ ὕδωρ πηγῆς ὑγιεινότερον ἢ τὸ ῥέοντί^{Θεοῦ}
Ἄλλο πεντακιντὸν ἀνομοῖον ὅλως θεῖν ὁ ῥύαξι.
Ως, πολὺ μᾶλλον, ὕδωρ ζωῆς, τὸ γε ρῆμα
Θεῖς μὲν,

Ἄνθετοι καθαρόν, τε ζάσι, πανταχῶς τὸ ὑγι-
εῖνον,

Εὖς αὐτὸς ιρήναις, ταῖς γλώσσαις καὶ διε-
λέκταις,

Ταῖς ὄργαις ιεροῖς, Ἑλλήνων καὶ τὸ Εὐρωπαῖον.
Αἷς ὁ Θεὸς ἡμῖν τὸ θελεῖν αὐτὸς μὲν ἔδηλος,
Οὐβί^{Θεοῦ}, ἐνδάιμων καὶ τίμιο^{Θεοῦ} ἐν σὺ ἐ-
λίνθιεργυ

Γερήμασι σπερδάζων τέλοις· ἀλλὰ σε σωσει!

ἀνθρακεδίως

SIMON PAULINUS.

APHO.

APHORISMUS I.

Causa efficiens prima, immediata & solitaria, linguae & literaturae in hodierno textu Hebraeo est Deus Unitinus; Conservans vero secunda, Protoplatus ceteriq; antediluviani omnes, usq; ad confusione[m] lingua[r]um Babylonica[m].

Ex deo,

Tsi non ignorem hanc Thesin quodammodo aliqua[rum] sui parte, etiam theologic[ae] tractari posse, cum sit & ratione & usu multo evictum, objectum idem quoad suum materiale, pluribus iisq; diversissimis subesse disciplinis; Formale vero ad unum indivisumq; referri conceptum & abstractionem. Mihi proinde est animis propositum hunc Aphorismum, pariter ac sequen-

A

quen-

quentes, Grammaticis & Philologicis argu-
mentis statuminare, non aliud intendens,
quam linguam hanc & literaturam sanctam,
antediluvianis usitatam fuisse solam; Quam
primos Parentes in Paradiso immediate perq;
modum causæ solitariæ docuit ipsa S. San-
cta Trinitas. Est enim ratio ejus formalis,
indoles & natura, tantæ puritatis, ut immu-
nis sit ab omni mixtura cum lingvis aliis,
fonsq; & radix sui ipsius: scilicet, non habet
voces derivatas à Primitivis lingvarum alia-
rum: etsi radix hebræa Domi suæ inusitata,
sit usu recepta in lingvis aliis orientalibus,
inde tamen non sequitur hanc ab illis oriun-
dam esse: quin satius illa aliarum linguarum
cum hac harmonia, affinitas & propago,
arguit omnes eas ab hac tanquam commu-
ni fonte & matre descendisse. Huc facit ad-
miranda Dei Opt: Max: cura in custodiendis
linguae hujus sanctæ omnimoda integrita-
te & puritate tam quoad literas, puncta &
accentus, quam voces singulas & conjunctas
phrases & idiotismos in codice hebræo V.T.
ut si non ab aliis scriptis Jūdæorum, tamen
vel ex hocce solo, quâ præsertim sui parte
à Chaldaismis est immunis patet lucidissime,
puritas hujusce linguae prorsus singularis:
Cum nec Christus, nec Apostoli quicquam
in eo reprehenderint, quin satius ad Mosen

& Prophetas exactius perscrutandas, omnes homines invitaverint.

Ad formale, sermonis hujus antiquitatem divinam arguens, facit pariter ejusdem præaliis linguarum dialectis, peculiaris simplicitas & perfectio, ut & hæ ipsæ immediatæ Divinitatæ fidem faciant. Simplicitatem vero heic intelligimus, non eam, quæ rude rusticum, ineptum & barbarum sermonis genus efficit; sed quæ à vana illa humana eloquentia pompaq; verborum otiosa & gloria est aliena. Qva de re eleganter Flacius parte secunda Clav: scrip: inquit, Etsi, non ad sint in lingua sancta, sacroq; styllo, illæ otiosæ delicateq; veneres & illecebrae, illæ externa dulcedo & blanditia, illæ numerositas sonornm, seu ille nuga canoræ, que in ostentatoriis oratorum & Poëtarum scriptis in grecia & Roma, maxima cum aviditate audiebantur & celebrabantur; sua tamen gravi masculaq; eloquentia minimè desitueruntur.

Hanc præterea assertionem nostram, non minus efficaciter evincunt, ipsa nomina propria antediluvianorum, locorum & personarū, non aliunde deducta sed domi nata & educata, non otiosa, sed emphasi & artificio singulare significativa; Qvæ utiq; si lingua extetisset antediluvianis alia, permixta & à se invicem

Az

deducta

deducta fuisset. Hujus autem generis est præ-
sertim nomen *Paradisi* Heden à radice
יְהוָה quæ vox hebræa est, omnisq; generis de-
licias & voluptates significat, & sic egregiè ipsū
felicissimum statum protoplastorum, emphati-
cè innuit. Pariter nomen proprium *Adam*,
est origine *Hebræum* significans materiam
ex qua homo primus, qvoad corpus sit con-
ditus; Similiter nomen primæ matris duplex
Hevah seu *Eva* & *Ischba* fœmina, quorum
utrumq; est è primitivis hebræis; illud à
הַבָּתִים: vixit, hoc à nomine *Jsch* vir: quod no-
men est impositum illi ab ipso Adamo, hanc
obrationem, quia à viro desumpta est: unde
constat nomen utrumq; *hebræum*, *Jsch* &
Ischba in paradyso fuisse usitatum. Quod i-
psum comprobant omnia alia nomina propria
antediluviana, non ab alia derivata lingua,
sed sola hac *Hebræa*, atestante per Mosen
veritate cœlesti. Verum diceret qvis Mosen
hæc translatisse postmodum in lingvam he-
bræam à lingva quapiam alia primogenia:
Ast non est consuetudo Viris Ιερωνύμοις
per mutare nomina propria ad genium ejus
lingvæ, qua literis res sacras consignari:
ut pote N. T: scriptores sacri, non transfor-
marunt ulla nomina hebræa ad lingvæ gre-
cæ indolem, respectu significationis, quam-
involvit nomen *hebræum*, ut inter centena a-

lia ex nominibus propriis, Ιησοῦς Δαβὶδ, Μω-
σῆς, Ααρὼν, Αδὰμ, Αβὲλ, Αβραὰμ, Ισαὰκ,
&c. luculenter patet. Manet itaq; ex ha-
c tenus dictis, ut taceam plurima alia à Buxtor-
fio & aliis super hac re adducta rationum
pondera, lingvam hebræam in Paradiso &
ante diluvium viguisse solam, eamq; ab ipso
Deo, non uti hodie mediante & cooperante
rationali anima, sed immediate, per modum
causæ solitariæ, in prima creatione uti ima-
ginem suam per modum habitus concreati,
primo homini in statu integratæ inflatam
& inditam esse, quam in lapsu non amisit
homo primus; sed integrum illibatamq; po-
steritati tradidit: quæ hæc solâ usque ad confu-
sionem linguarum usa est. Indeque causæ
conservantis secundæ nomine nobis venit.
Deus enim O. M: ut rerum creatarum e-
mnium est auctor, & conservator, jure op-
timi primus, à quo solo, causæ secundæ o-
mnenm suam vim & efficiam ad conservan-
dum quicquid boni iis insit, obtinent; ita
præprimis res se habet in conservatione mi-
raculosa Sanctæ hujusce lingvæ. Siquidem
immediate hæc scientia solis protoplastis di-
vinitus est tradita, cum potentia eandem com-
municandi posteris, concurrente semper effi-
caci providentia divina.

A;

APHO-

APHORISMUS II.^{dus}

Punctatio Codicis Hebrei hodierni non
est inconstans, irregularis & mon-
strosa. Ex Ieorg.

Per irregularitatem & inconstantiam hic intelligimus non eam, quæ ab analogia & legibus puerorum vocalium & accentuum communibus & vulgaribus quodammodo est diversa, sed quæ nullibi sibi constat, ubique vaga & vacillans, nullis limitibus & regulis circumscribi possit: Quam irregularem, inconstantem & monstruosam punctuationem, sacro textui authentico, horrenda in Deum verbumque ejus blasphemia tribuere contendunt hodieque nonnulli malefani. Non aliud intendentes, quam ut auctoritatem divinam textu Hebreo detrahant artemque punctuationis sacram, profanam, erroneam & à Masoretis ut nudis hominibus recens adinventam evincent. Quæ assertio manifestè refellitur etiam testimonio spissus Salvatoris Matth. 5. v. 18. Αμὴν γάρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ χριστὸς καὶ τότε, ἐν ᾧ μία κερδία & μή παρέλθῃ ἀπὸ τῶν πολεῶν, ἕως ἂν πάντα γένηται. Luc: 16. v. 17. quibus verbis non intelliguntur consonantes solum, sed etiam vocales & puncta quo-cunque

cunque veniant nomine. Nam si tota punctorum structura quæ non aliter quam anima in corpore humano , principalem linguæ partem constituit, esset recens inventum humani cerebelli, utiq; sic non locutus fuisset salvator noster. Et posito, quod tam infallibilis veritatis, authentiasq; divinæ sit punctuationio, anno blasphemum est & contrarium, Deo optimo & sapientissimo tributæ artem monstruosam,superstitiosam,in concinnam & nullis comprehensam legibus & regulis, sed vagam & ut sic dicam obscurantem satius quam dilucidantem mentem Spiritus Sancti? Duri certè & impudici oris est, hæc talia effutire. Ut ut non negamus insignem & prorsus singularem inesse anomaliam arti punctuationis sacræ, tam ratione vocalium, quam accentuum: interim tamen verò verius est, illam anomaliam, uno semper se habere modo, in simili verborum positu, & rationibus anomaliæ iisdem; quare à priori ratio constans & perpetua, punctuationis certis legibus præscribi potest, quod utique foret impossibile, si inconstans, monstrosa & irregularis esset artificium punctuationis arcanum in codice sacro; indeque leges anomaliae esse statas & stabiles, ob rationes haut quaquam vanas & futilles, et si maxima sui parte Deo & auctoribus suis ex alie cogniti-

tas & perspectas. At ex ignorantia nostra
arguere doctrinæ pravitatem est impium.

APHORISMUS III.^{us}

*Absq' punctis vocalibus, Textus hebrae-
us sacer, citra omnem dubitationis
aleam, nec recitari congrue f' rite,
nendum indubitanter intelligi vel a
peritis potest.*

Ex Ier. 16.

Et si dentur exemplaria legis nonnulla in Sy-
nagogis Iudeorum quæ non sunt adorna-
ta punctis, inde tamen non sequitur Mosen
& Prophetas sine punctis scripsisse sua
ἀντόγεγρα & ἀρχέτυπα. Nam unum volu-
men impunctatum, non evincit omnia sibi
esse similia. Unius enim positio alteri-
us exclusio non est, unave hirundo non
facit ver. Multoq; minus exinde sequitur
linguam hanc absq; punctis, æquè rite re-
citari & probe intelligi posse ac cum punctis,
vel ab ipsis Judæis, cum scimus, non tan-
tum voces separatas, sed & conjunctas, in-
numerabiles eosque planè diversos, imo &
contrarios admittere sensus, absque luce &
admi-

adminiculō punctorum. Et credimus eandem
ob rationem ipsos Judæos omisisse quandoq;
puncta à qvibusdam exemplaribus, ut scriptu-
ram sacram non aliter ac n̄asum cereum, huc
illucque flectere & ad suum nutum, placitum
& arbitrium centuplici modo interpretari pos-
sent, sensu s̄epissime à mente Spiritus San-
cti alienissimo. Quo egregie spectat testimoni-
num R; Bechai ad Numerorum Cap:ii:v.s.
dicentis. *Hac de causa jussi sumus non pun-
ctare librum legis, quia non nisi unicum,
vox punctata admittit sensum, vox vero non
punctata, potest invenire & intelligere homo
multos, eosque admirandos et eximios sen-
sus.* Hinc lex ab illis dicitur habere septua-
ginta facies. Et hanc pariter adhibent cau-
sam, absentiam sc. punctorū, nostrò certè hac
in partē commodo, ipsi punctorum hostes
quo minus translationes, LXX Interpretum,
Paraphraseos Chaldaicæ & ceterorum, asse-
cutæ sunt sensum Spiritus Sancti, & qvam-
vis non concederim hujus à fontibus, discre-
pantiae translationum causam fuisse absentiam
punctorum, extra tamen dubitationis aleam
omnem est, sine vocalium coniunctione &
præsentia, non posse recitari nec intelligi citra
hæsitationem, textum hebraum.

APHO-

APHORISMUS IV^{us.}

Puncta Hebraeorum vocalia, sunt lingua & literaturae essentialia, adeo ut absque illis non sit integra.

Εὐθεσις;

Siquidem hic Aphorismus, maxima sui parte abto της Εὐθεσιος prioris inclavit, non est ut multis heic laborem, addam tamen de novo non nulla & hanc & superiorem Thesin magis magisque statuminantia quoad thesin, antithesin, uti alibi ita heic suis relinquentibus personis & temporibus. Nos tamen brivitati studentes praesentem Aporismum probamus r. à natura punctorum vocalium, quæ non incongrue forma essentialis ἀναλόγως sic dicta dictionis lectionisque Hebrææ appellari potest. Formæ enim est dare esse rei specificum, distingvi & operari: Quæ utique præstant vocales: Nam absque punctis esset res mortua, muta & inanimata oratio hebræa; non aliter quam corpus physicum anima destitutum. Consonæ enim nihil planè sonant, nihil significant absque vocalibus. His autem adpositis jam habet dictio esse suum specificum, jam orationis distingvuntur partes, nomen à verbo & vicissim. Imo & ingens pericu-

culosaque nimis foret confusio conjugationum, temporum, personarum, generum & numerorum, sine adminiculo hujusce formæ seu punctuationis. Quod illustrare exemplis quantumvis pluribus foret in proclivi, ast vetat instituti nostri ratio. Ut ergo forma essentialis in physicis est, non tantum esse corpori suo, sed ipsa pars, essentialis & principium perfectivum, ita prorsus etiam se res habet cum nostris punctis vocalibus; unde & ab ipsis Rabbini comparantur literæ, mulieri sine veste, quæ in publicum prodire nequit. Et litera, dicunt, similis est corpori, vocalis autem animæ. Quo etiam facit juramentum illud Salvatoris sup: cit: Matth: 5. v. 18. consentientibus inter ceteros magni nominis Theologos B. Gerhardo Ll: Com. p: 355. & Doctore Calovio Crit: sac: pag: 350. Unde non minus quam literas, ipsa puncta, essentiales literaturæ hebrææ partes habita esse etiam ab ipso Christo patet. 2. Thesis nostra ab effectu punctorum dupliciti stabilitur, ratione soni & elocutionis, nec non respectu sensus. Utrumq; etenim infallibiliter dependet à ministerio punctorum vocalium. Ut enim in linguis aliis impossibile est sensa animi & conceptus mentis exprimere nudis consonis, ita & in lingua hac sancta. Imo nulli hominum tanta est

est data lingvæ volubilitas ut vocem vel unicam articulatam absque instrumento vocalium, earum valore & sono eloquatur. Quia de causa arbitramur adhibitam esse, ab eodem auctore ac alia elementa hebræa, vocaliem impropriam Schva, ut sit loco vocalium propriarum, ubi usus lingvæ eas non admittit. Indeque minister vocalium vulgo audit. Et omnis litera vocali destitua habet Schva expressum in principio & medio, sub intellectum vero in fine. Sensus præterea genuinus indubius & lucidus, quod sit effectum vocalium, si non solitarium, tamen socium, id est tam ratione voeum singularum, quam coniunctarum, patet inter cetera i. Ex multis, iisque, diversissimis nominibus, que iisdem gaudent literis, aet solis distingvuntur punctis. 2. Ex verbis, uti conjugationes, diversissimas & contrarias non raro habentes significaciones, non literis sed solis discernuntur punctis ; ubi pariter, tempora, personæ genera proflus distinctos obtinentia significatus, non literis saepius sed solis discriminantur punctis; idque tam ratione conjugationis ejusdem, quam diversarum ; adeo ut luce punctorum non data, confundentur non tantum nomina cum verbis, sed & haec illaque sibi invicem , analogiæ anomaliis, tempora cum temporibus, personæ cum

cum personis. Quæ omnia exemplis illustrare esset nobis in deliciis, sed vetat defectus typorum hebraeorum in his oris, quos exprimere peregrinis figuris, est otiosum & frustraneum. Hinc recte R. Kimchi, in Michlot: Non potest homo movere literam ullam, sine quinque istis motionibus; & lib Zobar, citantibus Philologis, non est substantia aut lux literis ulla, nisi per lucem punctorum; Imo mirum nobiscum faciunt ipsi punctorum hostes, utpote Capellus in Pref. Crit. Quandoquidem interpretes etiam fuerunt destituti punctatis codicibus, hinc aliis sic, alias alter legit, prout unusquisque conjectura & proprio iudicio assequi potuit. Et hujus farinæ alia plurima, unde rursum patet infallibilitas Theseos nostræ.

APHORISMUS V.^{tus}

Accentuum hodierni textus Hebrei usus Distinctivus & Conjunctivus, insignem sensui conciliat lucem.

Expositio.

Accentuum Textus Hebrei usus est praesertim duplex, Syntacticus seu distinctivus & Etymologicus seu Prosaicus. Hic ad genuis

nūinam syllabarum elevationem & depresso-
nem, nec non vocalium haud levem muta-
tionem facit: Ille vero vel continuat vel se-
cat Orationem, in certa membra, & ad mi-
raculum usque, acuratiōes quam ulla lin-
guā alia, luculenter parit distinctiones &
conjunctiones vocum ac sententiarum; Cujus
ratio etiam Demonstratione è priori infalli-
biler constat, adeo ut totius accentuum
consecutionis tum regularis seu generalis,
tum irregularis seu specialis, & anomalia-
rum structura, ad certas leges & regulas
reduci queat: Ut secundum eas, quivis ver-
sus Biblicus, non propria conjectura & ce-
rebello sed ex præscripto praxeos Biblicæ, di-
stingvi & demonstrari possit. Unde quoque
colligere licet, auctorem hujusce artis, ut ut
superioribus seculis abstrusissimæ, existere
ipsum Deum & Hagiographos: Indeque
haudquaquam otiosum, & frustraneum esse
in sacris literis momentum, sed satius etiam
ex testimonio Rabbinorum, ex quolibet a-
pice accentuatorio quoque, magnos depen-
dere montes. Qvos itaque qui adhibuerit
in consilium, in textu sacro, interpretando
fatebituris verbum Dei esse lumen semitis no-
stris, & lucem in tenebris lucentem, hoc est,
clarum & perspicuum. Idq; constat primo à con-
trario; si enim his accentibus, eorumque u-
sus

sus Syntacticī distīctī & conjunctī cog-
nitione destitueretur textus sacer; tum nul-
la exstant puncta, orationem secantia, nulla
cola aut comata, quæ distingverent textum
in debita membra, sectiones & partes, quia
nulla alia hujuscerei extant signa & docu-
menta sacra. Unde tenebræ non leves in lo-
cum lucis invehrentur lucidissimo verbi di-
vini speculo; Quod luculenter patet etiam
secundo à simili, utpote linguis aliis, quæ
si suis carerent signis distīctīvis, difficulter
exprimerent mentem scriptoris, imo sāpius
raperent in diversum ab auctoris intentione
sensum. Ab absurdō: An enim tantis per-
spicuitatis adminiculis carere, fecerit Deus suā
lingvam authenticam, qui ardētissime cupit
omnes homines salvos fieri & ad agnitionem
veritatis venire. I: Tim. 2.v.4. Vix & ne vix
quidem. Qvia satius voluntatem suam nobis
revelavit verbo & ratione omnium cer-
tissima & accuratissima, etiam ratione mo-
menti hujus. 4.to Constat id ipsum ab exem-
plis interpretum saerarum literarum quæ
demonstrant, quantos errores, tenebras &
hæsitationes pepererit aut parere possit
neglectus vel ignorantia horum puncto-
rum texrus sacri hebræi; & versā vice, quan-
tam lucem, perspicuitatem & certitudinem
attu-

attulerit afferatque translatoribus, cognitio & observatio usus huius accentum. Inspectatur inter alia innumera, locus Psalm. 50 v. 1. Psalm 120. v. 3. Eccles. 8. 2. Isa. 9. v. 3. Psam. 2. 7. Hæc & plura numero ejusmodi alia, translatores habuere discrepantes & à genuino sensu abeuntes, ob contemptum aut ignorantiam usus hujus distinctivi accentuum. Qyod pluribus deducere prohibet instituti ratio, & prius commemoratus typorum defectus, ergo pluribus & in his & similibus mentem declaraturi sumus nostram, in publica sede & colloquio. 5. Notum est hebræorum nomina, casibus quoad terminationem, vel per certa signa, non distingui, interim tamen quoad valorem, esse in quolibet numero tot casus ac in Eloquentia Romana. Hos igitur sæpius aliter, dignoscere non posset quis nisi accentuum ope & lumine, quo sine in periculosos errores deduceretur. Lector. Coincidunt pariter in multos, verborum conjugationes, tempora & personæ, tam quoad literas, quam quoad puncta vocalia, quæ itidem ex contextu & face accentuum præunte egregiè & præprimis discernuntur. Hinc 6. Non dubitarunt ipsi accentuum hostes, luculenter, et si inviti perhibere testimonia publica hujuscemodi theses, ut pote ipse Capillus in Arc. punct. Rev. p. 299.

Tene-

Thenebrae, dicit, revera offenduntur amoris accentuum notum, haud sciri possit ubi distinctio facienda sit. Et Waltonus in Proleg: Bibli: facetur accentus indicare sensum. Et sic pa- sim alii, aliasq; ille idem.

APHORISMUS. VI.

Ratio accentuandi Metrica differt à Prosa, utraque tamen est auctoritatis divinae.

Libri in sacro codice Hebræo dividuntur à Philologis, santicis de causis, in Prolos & Metricos. Hi sunt præcipue Psalmi, Proverbia Salomonis & Hiob, à capite 3. ad vers. 7. cap. ultimi; illi vero, reliqui omnes, præter nonnullas librorum particulias quæ simul accedunt ad indolem styli Metrici. Ex hac distinctione est nata præsens hæc nostra accentuum in Prolos & Metricos divisio. Et prout stylus Orationisq; habitus & structura in illis non parum differt, ita & accentuandi ratio, non tam ratione usus Ethymologiæ, ut ut etiam illius discrepantia sit nonnulla, quam usus distinctivi. Et hac in parte differt accentuandi ratio Metrica à Prosa. I. *Ratione usus*

& *Figure* non nihil, sedis. Dantur etenim
accentus non nulli Metrīci non usitati in
Prosis: Utpote, Rex major, Merca Machpacha-
tus, siue compositus, subdistinctivus Domini
Silluki, Imperatoris absoluti in Prosis & Me-
tricis, Domini inquam totius versus. Item
Rebhia Gerescatus, Archidux Domini Silluki,
item Tiphcha anterior seu præpositivus, Dux
minor Domini Athnachi, Sarka tam poste-
rior quam non posterior & Psik prævio kad-
ma vel Machpach nec non pauci alii. Versa
vice dantur accentus plurimi qui sunt recep-
ti usu in Prosis, obsoleti in Metricis; ut impri-
mis Sægolta, Sakeph Katon, Sakeph Gadol,
Telischa gdola, Tlischa Kranna, Paschta, Ge-
resch, Greschaim, Karnephara, Itib & pauca
alia. 2. *Ratione valoris*; Valor enim non
paucorum accentuum est prorsus aliis, nunc
major nunc minor, in Metricis quam Prosis;
Sic in his Athnach est Dominus dimidii ver-
sus, non extensivè quidem, hoc est pro nu-
mero vocum & syllabarum; sed intensivè pro
maximo intra versum distinctionis sede, quam
secundum dictamen Logicum, non Gramma-
ticum occupat; Etsi non raro certis de causis
absit à versu tam Proso quam Metrico. Ast
isdem Athnach in versu Metrico, est Rex tan-
tum minor; minus absolutam quam Merka
com-

compositus distinctionis sedem occupans.
Tiphka non anterior, in Metricis est accentus servus, in Prosis vero Rex. Sarka non posterior in Metrico versu est accentus conjunctivus, in Proso vero Distinctivus Dux, & ita se res habet cum multis aliis. 3. Ratione consecutionis, quam aliam habent accentus in Metricis multoties quam Prosis, ita in his Silluk cum Sophpasuk admittit regulariter servum Mercha, Atnachi vero Munach, nunc superius, nunc inferius, certa interim conditio Mercha. Merchæ Machpachati, tenentis locum Atnachi, hoc est, maximam, cum adesse potest intra versum metricum distinctionis sedem; servus est Ierach; Atnachi vero Merka & Munack, si præcesserit Tiphca. Et ita comparatum ferme semper est cum subdistin&vis Regibus aliis, Ducibus Comitibus eorumq; servis & legatis; Ut ut in non nullis hæc consecutio Metrica cum Prosa amicè conspiret; manente tamen discrepantia prorsus notabili & frequenti, quam pluribus heic ut dilucideamus non è re ducimus opereve pretium facimus. Hic itaque santicis de causis, finem Disputationi huic imponere necessum habemus, atq; sic esto

SOLI DEO GLORIA.

Co-

COROLLARIA nonnulla Miscellanea:

1. Numerus Numerans seu Arithmeticus est quantitas.
2. Magis & minus speciem non variant.
3. Quantitatū nulla est vis & efficacia.
4. Distincta sunt, esse actum & potentiam, & esse actu & potentia,
5. Causa & causatum realiter differunt.
6. Causa est prior suo causato.
7. Forma informat materiam & ea præstans-
tior est.
8. Nulla species interit.
9. Omnis linea conficitur à punctis.
10. Paupertas non tollit nobilitatem.
11. Novitas nobilitati non officit.
12. Finis Ethicæ duplex est, internus & ex-
ternus.

Quēādmodū, per plurima dantur ingenia, ita
etiam studia non uno diriguntur Marte; hinc
non una perfectione contenta est prudens Politici-
corum natio, sed multiplici animum perfundūt;
robur corporis augetur quando choreis varias in
formas ducendū indulget, nunc lucta, nunc
pancratio nunc Drusianos gladiis vibrando
fallit nocentissimum etium, animō ut
in omnibus sciat aliquid: Hujusmodi vela-
xationibus vigor accrescit atque in variis
ingenia deducuntur hortos: sed Constantiam
tuam Praeceptor honoratiss: testatur in studiis
indefessus labor, in nitendo singularis indu-
stria: Huic rei etiam indicio est praesens hac
tua Dissertatio, qui tuos egregios in studio
sacro monstrat fructus, cui te totum, quoni-
am conserueras, nec panitebit te olim exantla-
ti laboris. Tibi itaque calamo hoc tenui, Prae-
ceptor peregrimie animitus gratulor studio-
rum Tuorum profectus, Numenque alealli-
mi insuper fideliter compello, velit porro
studiis tuis benedicere, ut vergant, in gloriam
Dei, Patriæ immolumentum, amicorum atq;
eorum quorum interest solatum; quod sin-
cero cordis affectu vove;

Discipulus studiosissimus
CARL JEAN De La MOTTE.

Non hominem frustrat bona spes, quā
ceperat, ipse
Si pietatis amans, cultor eritq; Dei.
Sanctus enim Deus est, ejus promissio
sanctas,
Irrita vota piis nec sinit esse suis.
Promisso hoc fatus, cathedram jam scan-
dere pergis,
LINDBERGI, exspectas præmia vera tibi:
Præmia digna tibi, quæis gnavos ornat
Apollo,
Pro meritis tribuens laurea ferta. Vale!

*Langvida licet valetudine, L. tamen Mq.
Amico & fratri suo ab ephebis fide-
lissimo, subito gratulari voluit*

PETRUS OSENIUS.

Per Eximie atq; Praestantiss: Dn. Lindberg
Amicorum amicissime & merito mihi
charissime salve.

TImor Dei, observantia in Parentes, mo-
rum urbanitas, ad arduas & asperas res
magnanimitas, artium facilis perceptio, scien-
iarum difficultiorum intelligentia, ad com-
mendandum Juvenem summisque extollen-
dum laudibus sunt virtutes maximè egre-
gia

gia viresque ingenii præcipua, vero laude im-
perpetuum moſtanda; Praesertim cum recta
ratio, conscientia bona, & instar omnium sa-
cer calamus idipsum adfirmet, statuat &
adstruat. Hisce ut fundamētis innixus,
Tu Politissime Lindeberg / divina fretus o-
pe, materiam multis condecoratam encomiis
elegisti, quā constantiam in studiis, pietatem
in Deum, & in homines obſervantiam de-
monstras & probes. Hunc conteraria, ut ipse
levitatem animi, tumorem arrogantię, teme-
ritatem præcipitem, inflamatam cupidita-
tem, ut serpentes & calumniatores te odisse,
optime liquet. Certe lingua Hebreæ, non
ſine ratione, argumentis & evidentiis firma,
ſancta & ſacra appellata & aicta eſt. Si
ergo sanctus qui de sanctitate diſcurris, ſi
felix, qui de felicitate diſseris, ſi ſq; demum
ſalvus, qui linguam Elohim ſalvam & incor-
ruptam ſervare ſtudes. Fortunam tuis non
reſiſtere uolu, a dubio omni longè remotum.
Gloriam reportas, dum in limo ut ranae non
tabeſcis. Proinde gratus Deo, gratus summe
Majestati, gratus parentibus & consanguini-
neis, vivas, valeas, vigeas.

Sic voluit ſtudiis tuis fauſta precari
DANIEL NORDIIN.

*Litterarum cultura morumque elegantia
confpicue*

DNR. JOHANNES Lindberg/
Fautor & amice colende:

Egestis veterum prelegmata colligis,
LINDBERGI, inspiciēs abdita pluribus
Secreta, ac variis obsita nubibus.
Sacros innumeris pensat honoribus
Ausus Musa Tuos, ferta recolligens
Et digno clogio vertice collecans
Post celsum cathedræ nomen Aoniæ.
Hinc spes multa Tuis, candida posteris
Surget fama piis, quando parentibus
Vorum conficies preuigili studio;
Fautor sic variis macte laboribus
Optatis decorat Te Deus audibus!

*Calamo tenui, prolixo tamen affectu
hac pauca accinebat*

ERICUS Hunibla/
Nericius.

